

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL T. G. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. lapkričio 21 d. Nr. 242-503

Vilnius

Lietuvos bankas gavo T. G. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. liepos 26 d. tikslinės paskolos Nr. *duomenys neskelbtini* pagrindu pareiškėjas įsigijo NIKON veidrodinį fotoaparata (toliau – fotoaparatas) su objektyvu, kuris pirminių draudimu buvo apdraustas pagal tarp draudiko ir UAB „Mokilizingas“ sudarytą draudimo sutartį, PSNTA Nr. *duomenys neskelbtini*, (toliau – draudimo sutartis). Pareiškėjo įsigytam fotoaparatai taikomos draudimo sąlygos taikomos yra nustatytos Pirkinių draudimo sąlygose klientui PSNTA Nr. 00114621 (toliau – Taisyklės).

2018 m. gegužės 24 d. pareiškėjas draudikui pranešė apie 2018 m. gegužės 22 d. įvykį: išdažus automobilio durelių stiklą buvo pavogtas fotoaparatas su objektyvu, dėklu ir atminties kortelėmis. Dėl nusikalstamos veikos 2018 m. gegužės 22 d. Kauno apskrities VPK KP NVRS buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas Nr. *duomenys neskelbtini*, kuris 2018 m. gegužės 31 d. Kauno apygardos prokuratūros Kauno apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus nutarimu buvo sustabdytas, nenustačius nusikalstamą veiką padariusio asmens.

2018 m. birželio 13 d. draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju remdamasis Taisyklių 6.1.3 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, kai žala kilo dėl vagystės iš transporto priemonės, neužrakintų pastatų bei nebaigtų statyti pastatų.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu todėl kreipėsi į Lietuvos banką, nurodydamas, kad draudikas priimdamas sprendimą nepagrįstai vadovaujasi Taisyklių 6.1.3 papunkčiu, nes šis prieštarauja Taisyklių 6.1.4 papunktyje įtvirtintai nuostatai, kad draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, kai žala kilo dėl daikto pametimo ar dingimo, išskyrus tuos atvejus, kai daiktas dingo dėl kito asmens nusikalstamos veikos. Pareiškėjas teigė, kad šiuo atveju buvo nustatyta nusikalstama veika, todėl, vadovaujantis Taisyklių 6.1.4 papunkčiu, jam priklauso draudimo išmoka. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad Taisyklių 6.1.3 ir 6.1.4 papunkčiai yra neaiškiai suformuluoti, todėl klaidina vartotoją, tuo remdamasis pareiškėjas prašė rekomenduoti draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti 5 650 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas teigė, kad Taisyklių sąlygos nėra klaidinančios ir prieštaraujančios, nes Taisyklių 6.1.3 ir 6.1.4 papunkčiuose kalbama apie du skirtingus nedraudžiamuosius įvykius.

Draudikas atkreipė dėmesį, kad Taisyklių 6.1.3 papunktyje yra apibrėžiama vieta, kurioje palikus daiktą ir jį praradus įvykis yra pripažįstamas nedraudžiamuoju, o Taisyklių 6.1.4 papunktyje nurodytas daikto dingimas arba praradimas, tačiau nekalbama apie įvykio vietą. Atsižvelgdamas į tai, kad įvykio metu pareiškėjo fotoaparatas buvo paliktas

automobilyje, o ši aplinkybė atitinka Taisyklių 6.1.3 papunktyje nustatytą įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygą, draudikas prašo pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl 2018 m. gegužės 22 d. įvykio pripažinimo draudžiamuoju.

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiama draudimo apsauga. Draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamos rizikos ribas, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012).

Pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tada, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius draudimo sutartyje nurodytus draudžiamąjį įvykio požymius ir įvykiai neatitinka nedraudžiamųjų įvykių apibrėžimo. Svarbu pažymėti, kad jeigu Taisyklių nuostatos, tarp jų ir nustatančios draudžiamuosius ir nedraudžiamuosius įvykius, yra pakankamai aiškiai ir suprantamai išdėstytos normalių gebėjimui žmogui, tokios sąlygos neturėtų būti aiškinamos per plačiai, t. y. išskirtinai apdraustojo arba naudos gavėjo naudai, nes taip draudikas būtų priverstas mokėti draudimo išmoką dėl rizikos, kurios nepreisiemė.

Vertinant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad Taisyklių 6.1.3 ir 6.1.4 papunkčių sąlygos yra prieštaraujančios viena kitai, todėl klaidina pareiškėją, pažymėtina, kad, remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata, sutarties šaliai gali būti privalomos tik tos sutarties sąlygos, su kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių ji išreiškė savo valią. CK 6.185 straipsnio 2 dalyje ir 6.992 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad standartinės sutarties sąlygos yra kitai šaliai privalomos, jeigu buvo sudaryta tinkama galimybė su tomis sąlygomis susipažinti. Nagrinėjamu atveju aplinkybės dėl supažindinimo su Taisyklių sąlygomis nebuvo ginčytos, be to, pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką pats nurodė, kad jam Taisyklės buvo įteiktos, todėl laikytina, kad standartinių draudimo sutarties sąlygų įteikimo reikalavimai buvo įvykdyti ir dėl to ginčas nekyla.

Kadangi tarp pareiškėjo ir draudiko sudaryta draudimo sutartis yra vartojimo sutartis, todėl, be draudėjo supažindinimo su draudimo sutarties sąlygomis reikalavimų vykdymo, draudikui keliami reikalavimai užtikrinti standartinių draudimo sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą ir jų suderinamumą, pateiktas sąvokas kiek įmanoma aiškiau atskleidžiant ir konkretizuojant (2008 m. sausio 25 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-45/2008). Taip pat pažymėtina, kad draudimo sutarties sąlygos turi būti aiškinamos pagal CK 6.193–195 straipsniuose įtvirtintas bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles.

Remiantis CK 6.193–195 straipsnių nuostatomis, sutartis turi būti aiškinama nustatant

tikruosius sutarties šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimą sutarties sudarymo metu, tačiau kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012).

Taikant lingvistinės analizės metodą, vertintinas pareiškėjo reikalavimo pagrindą sudarančių Draudimo sutarties nuostatų turinys, jų gramatinė išraiška, lingvistinė prasmė. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatavo, kad sprendžiant, ar sutarties sąlygos turinys ir formuluotė išdėstyti aiškiai, vertinama, ar esminės nuostatos yra išdėstytos suprantamai normalių gebėjimų asmeniui, ar daug nuostatų apima sąlyga, ar kiekviena iš jų detalai aptarta. Taip pat gali turėti reikšmės tai, ar sąlygos nuostata tiesiogiai suformuluota ir išreikšta Taisyklėse, ar ne, ar reikšmingos nuostatos pateikiamos nuosekliai vienoje taisyklių dalyje, ar keliose vietose ir dėl to apsunkina susipažinimą ir tinkamą turinio suvokimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-38-378/2017).

Ginčo atveju taikomų Taisyklių 6 punkte yra numatyti nedraudžiamieji įvykiai. Taisyklių 6.1.3 papunktyje, kuriuo draudikas grindžia savo sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nustatyta, kad draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, kai žala kilo dėl vagystės iš transporto priemonės, neužrakintų pastatų bei nebaigtų statyti pastatų. Kita vertus, pareiškėjas remiasi Taisyklių 6.1.4 papunktyje įtvirtinta išimtimi, kad draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, kai žala kilo dėl daikto pametimo ar dingimo, išskyrus atvejus, kai daiktas dingo dėl kito asmens nusikalstamos veikos.

Vertinant minėtas Taisyklių sąlygas, svarbi Taisyklių 6.1.3 papunkčio nuostata, kad draudimo apsauga negalioja daiktams, pavogtiems iš transporto priemonės, neužrakintų pastatų bei nebaigtų statyti pastatų, t. y. minėtame papunktyje yra nurodytos konkrečios vietos, kuriose įvykus įvykiui draudimo apsauga negalioja, nenumatant išimčių, t. y. neatsižvelgiant į tai, ar įvykis įvyko dėl nusikalstamos veikos, ar dėl bet kokių kitų aplinkybių. Taisyklių 6.1.4 papunktyje apibrėžtas daiktų dingimas, kai daiktas yra pametamas arba dingsta dėl kitos priežasties (neapibrėžiant įvykio vietos), tačiau ši nuostata nėra taikoma, kai daiktas dingsta dėl kito asmens nusikalstamos veikos. Vertinant Taisyklių 6.1.3 ir 6.1.4 papunkčiuose nustatytas sąlygas Taisyklių ir jose įvardytų nedraudžiamųjų įvykių kontekste, matyti, kad minėtuose papunkčiuose nurodyti du skirtingi nedraudžiamieji įvykiai. Pažymėtina tai, kad šių sąlygų lingvistinė išraiška yra aiški ir pagal draudimo sutarties sąlygų formuluotes bei išraiškos būdą nekyla abejonių dėl minėtų sąlygų turinio ir prasmės. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad Taisyklių 6.1.4 papunktyje numatyta išimtis, kada įvykis gali būti pripažįstamas draudžiamuoju, jei tai įvyko dėl kito asmens nusikalstamos veikos, yra taikoma ir visiems kitiems Taisyklių 6 punkte išvardytiems draudžiamiesiems įvykiams, tarp jų ir nurodytam Taisyklių 6.1.3 papunktyje.

Įvertinus tai, kad pareiškėjo fotoaparatas buvo pavogtas iš automobilio, ir nepaneigus, kad Taisyklių 6.1.3 papunktis draudimo sutarčiai nėra taikomas, laikytina, kad draudikas pagrįstai nustatė, kad įvykis atitinka Taisyklių 6.1.3 papunktyje nurodyto nedraudžiamąjo įvykio sąlygas ir priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo reikalavimas 2018 m. gegužės 22 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas buvo išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos

2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti T. G. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius